

RIKSLØNNSNEMNDAS KJENNELSE

29. august 2012
I SAK 1/2012 (frivillig nemnd)

**TVISTEN MELLOM UNIO OG STATEN VED
FORNYINGS-, ADMINISTRASJONS- OG
KIRKEDEPARTEMENTET I FORBINDELSE MED
TARIFFREVISJONEN 2012**

Innholdsfortegnelse

I	GENERELT	2
II	KJENNELSE.....	2
1	SAKSGANGEN FREM TIL BEHANDLING I RIKSLØNNSNEMNDA.....	2
2	PARTENES PÅSTANDER.....	3
2.1	Unio.....	3
2.2	Staten v/ FAD	3
3	PARTENES ANFØRSLER.....	4
3.1	UNIO	4
3.1.1	Bakgrunn.....	4
3.1.2	Økonomiske bakgrunn for oppgjøret.....	6
3.1.3	Temaer for tvistebehandling	7
3.2	STATEN V/ FAD.....	9
3.2.1	Innledning	9
3.2.2	Beskrivelse av avtalesystem og parter	9
3.2.3	Forhandlingene med Unio.....	12
3.2.4	Mekling og streik	15
3.2.5	Oversikt over krav og riksmeklers forslag.....	16
3.2.5	Arbeidsnedleggelse og frivillig lønnsnemnd	18
3.2.6	Stortingets behandling av lønnsoppgjøret.....	18
3.2.7	Kommentarer til krav og meklingsresultat	18
4.	RIKSLØNNSNEMNDAS MERKNADER.....	20
4.1	Nærmere om den aktuelle tvist	20
4.2	Sakens realitet	22
III	SLUTNING.....	26

I GENERELT

Rikslønnsnemnda har behandlet arbeidstvisten mellom Unio og staten ved Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD) i forbindelse med tariffoppgjøret 2012 i henhold til enighetsprotokoll mellom partene 7. juni 2012.

Nemnda har hatt følgende sammensetning:

Sorenskriver Stein Husby, leder
Professor Steinar Strøm
Direktør Anne-Britt Evensen Norum
Leder Tone Rønoldtangen, LO Stat
Ekspedisjonssjef Merethe Foss Liverud FAD
Forhandlingsleder Arne Johannessen, Unio Stat
Fagdirektør Grete Antonie Jarnæs, FAD

Etter lov 18. juni 1058 nr. 2 om offentlige tjenestetvister (tjenestetvistloven) § 26, jf. lov 27. januar 2012 nr. 10 om lønnsnemnd i arbeidstvister (lønnsnemndloven) § 3 (4) skal partene i den enkelte tvist hver utpeke ett medlem av Rikslønnsnemnda.

Unio har utpekt Arne Johannessen og FAD har utpekt Grete Antonie Jarnæs som sine representanter i nemnda.

Under hovedforhandlingen har seniorrådgiver Jorunn Solgaard vært prosessfullmektig for Unio og assisterende personaldirektør Per Kristian Knutsen for staten.

Avdelingsdirektør Eli Mette Jarbo og seniorrådgiver Bodil Stueflaten har fungert som sekretærer for nemnda.

Partene har gjort rede for sine standpunkter ved skriftlige innlegg og muntlig prosedyre for nemnda under hovedforhandling 28. august 2012 og etterfølgende nemndsmøter 28. og 29. august 2012.

Etter rådslagning og stemmegivning ble det avsagt slik:

II KJENNELSE

1 SAKSGANGEN FREM TIL BEHANDLING I RIKSLØNNSNEMNDA

Tvisten gjelder revisjon av hovedtariffavtalen i staten for perioden 1. mai 2012 – 30. april 2014 mellom Unio og staten ved FAD. Tvisten er brakt inn for Rikslønnsnemnda etter enighet mellom partene og med hjemmel i tjenestetvistloven §§ 26 og 26a.

Våren 2012 ble det ført forhandlinger om nye hovedtariffavtaler i staten for perioden 1. mai 2012 - 30. april 2014 mellom FAD og tjenestemennenes hovedsammenslutninger LO Stat, YS Stat, Unio og Akademikerne.

Forhandlingene ble innledet 12. april 2012 og fortsatte i møter fram til 26. april.

Kl. 1100 26. april krevde LO Stat, YS Stat, Unio og Akademikerne forhandlingene avsluttet. Riksmekleren ble, i samsvar med tjenestetvistloven § 14, varslet om bruddet.

Riksmekleren innkalte partene til innledende møte 2. mai. Den 14., 16. og 18. mai 2012 begjærte hovedsammenslutningene meklingen avsluttet i samsvar med tjenestetvistloven § 17.

Om morgenen den 24. mai ble meklingen avsluttet mellom FAD og LO Stat, YS Stat og Unio, uten at riksmekleren fant grunnlag for å sette frem meklingsforslag. LO Stat, YS Stat og Unio tok deretter medlemmer ut i streik. Meklingen mellom FAD og Akademikerne fortsatte.

Riksmekleren innkalte partene til sonderinger 31. mai og partene ble enige om å innlede frivillig mekling 1. juni. Riksmekleren fremmet meklingsforslag 2. juni. Akademikerne aksepterte forslaget. LO Stat og YS Stat anbefalte forslaget og sendte det til uravstemning med frist 22. juni. Forslaget ble senere vedtatt.

Unio forkastet forslaget og fortsatte streiken. Med bistand fra riksmekleren ble partene 7. juni enige om at sluttbehandlingen av tariffrevisjonen 2012 får sin endelige avgjørelse ved frivillig lønnsnemnd, hvor Rikslønnsnemnda er tvisteløsningsorgan. Streiken ble avsluttet samme dag.

2 PARTENES PÅSTANDER

2.1 Unio

1. Hovedtariffavtalen i staten for 1. mai 2012 - 30. april 2014 med de endringer som fremkommer av riksmeklerens møtebok med vedlegg 2. juni 2012 mellom staten ved Fornyings- og administrasjons- og kirkedepartementet på den ene side og LO Stat, YS Stat og Akademikerne på den annen side gjøres gjeldende for Unios medlemmer.
2. Virkningstidspunktet for ny lønn settes til 1. mai 2012 for Unios medlemmer som omfattes av tjenestetvistlovens § 26 a og for de som ikke er omfattet.
3. a) Alle arbeidstakere innplassert i LR25 tilstås ett lønnstrinn opprykk samtidig som LR 25 oppjusteres med ett lønnstrinn.

b) Arbeidstakere i kode 0930 Sokneprest flyttes til ny kode XXXX Sokneprest i LR 45 og gis ett lønnstrinn opprykk. Kode 0930 Sokneprest utgår.
4. Hovedtariffavtalens vedlegg 1 – lønnsplanhefte nr 49 – med de endringer som fremgår av påstand 3, gjøres gjeldene med virkning fra 1. juli 2012.

2.2 Staten v/ FAD

1. Unios påstand pkt. 3 avvises.

2. Hovedtariffavtalen 1. mai 2012 - 30. april 2014 mellom staten ved Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet på den ene side og LO Stat, YS Stat og Akademikerne på den annen side gjøres gjeldende for medlemmer av Unio med unntak av virkningstidspunktet.
3. Virkningstidspunktet fastsettes av Rikslønnsnemnda på vanlig måte for de av Unios medlemmer som ikke omfattes av tjenestetvistloven § 26 a.
4. Virkningstidspunktet for de av Unios medlemmer som omfattes av tjenestetvistloven § 26 a, settes til 1. mai 2012.

3 PARTENES ANFØRSLER

Anførslene bygger på partenes egne fremstillinger.

3.1 UNIO

3.1.1 Bakgrunn

3.1.1.1 Partene – organisasjonsstruktur i statlig sektor

Unio er en av de fire forhandlingsberettigede hovedsammenslutningene i staten, jf. tjenestetvistloven § 3. Unio representerer høyskole- og universitetsutdannede arbeidstakere i staten. Følgende forbund utgjør Unio: Forskerforbundet, Politiets Fellesforbund, Utdanningsforbundet, Norsk Sykepleierforbund, Norsk Fysioterapeutforbund, Presteforeningen, Norsk Ergoterapeutforbund, Akademikerforbundet, Skatterevisorenes forening og Det norske diakonforbund. Unio har pr. 1. januar 2012 30 179 statsansatte medlemmer som omfatter det midlere og øvre lønnsjikt.

3.1.1.2 Forhandlingene

Offisiell åpning av forhandlingene i staten var 12. april 2012. Staten ved FAD overleverte tilbud nr. 1 og rapporten fra statistikk og beregningsutvalget. LO-stat, YS stat og Unio overleverte felles krav nr. 1.

Forhandlingene fortsatte mellom hovedsammenslutningenes forhandlingsledere og staten ved FAD. Torsdag 26. april 2012 leverte alle fire hovedsammenslutningene krav nr. 2. Alle fire hovedsammenslutningene brøt forhandlingene i møte 26. april 2012.

Riksmekleren ble varslet om brudd i forhandlingene og Unio meldte plassoppgivelse for sine medlemmer.

3.1.1.3 Mekling

I brev 26. april 2012 innkalte riksmekleren partene til møte 2. mai 2012 kl. 1000. Partene ble innkalt til første meklingsmøte 14. mai 2012. Frist for meklingen ble avtalt til 23. mai 2012 kl. 2400.

3.1.1.4 Meklingsinnspurt

Meklingsinnspurten startet 21. mai 2012. Natt til 24. mai 2012 finner ikke riksmekleren grunnlag for å legge frem en skisse for partene. LO stat, YS stat og Unio bryter forhandlingen kl 0230 24. mai 2012.

3.1.1.5 Streik

Unio hadde varslet en eventuell streik i staten fra kl 0600 24. mai 2012. Første varsel omfattet totalt 2 123 arbeidstakere.

Onsdag 30. mai 2012 varslet Unio utvidelse av streiken med ytterligere 896 arbeidstakere. Utvidelsen ble iverksatt fra og med mandag 4. juni 2012.

Frivillig mekling nr. 1

31. mai 2012 tok riksmekleren kontakt og inviterte partene til frivillig mekling.

Tidlig morgen 2. juni la riksmekleren frem en skisse for partene. LO stat, YS stat og Akademikerne aksepterte skissen. Unio kunne ikke akseptere skissen blant annet fordi:

- Den økonomiske rammen var ikke i tråd med det Unio forventer i det utvidede frontfaget. Unio hadde hele tiden understreket at frontfagets legitimitet ikke måtte svekkes med blant annet urealistiske anslag for industriens forventede lønnsvekst.
- Det var ikke satt av en pott til sentrale justeringsforhandlinger. De sentrale justeringene som staten la frem med virkning fra 1. juli imøtekom ikke Unios krav til likelønn og balansert og helhetlig opplegg som ville ivareta struktur og rekrutteringsproblematikken i staten.
- Heller ikke kravet om ett lønnstrinn ved gjeninntreden etter svangerskapspermisjon ble imøtekommet. En innfrielse av dette kravet ville vært et viktig skritt i likelønnsarbeidet.
- Forslaget til lønnsgarantiklausul for de statsansatte i forhold til industrien (arbeiderne og funksjonærene vektet) var for svak og uklar, og ville ikke sikre de statsansatte en tilnærmet lik lønnsutvikling i tråd med det utvidede frontfaget.

Streiken fortsatte for Unios medlemmer. Lørdag 2. juni varslet Unio utvidelse av streiken med 344 arbeidstakere. Utvidelsen ble iverksatt 7. juni 2012.

Frivillig mekling nr. 2

Riksmekleren inviterte 6. juni 2012 til ny frivillig mekling mellom FAD og Unio.

Unio varslet samme dag utvidelse av streiken med 282 arbeidstakere. Utvidelsen ville ha blitt iverksatt fra og med mandag 11. juni 2012. Totalt ville da 3 645 arbeidstakere være omfattet av streiken.

Etter initiativ fra riksmekleren ble FAD og Unio enige om å sende oppgjøret til frivillig lønnsnemnd med Rikslønnsnemnda som tvisteløser. Streiken ble avblåst 7. juni 2012 kl. 1700.

3.1.2 Økonomiske bakgrunn for oppgjøret

3.1.2.1 Det økonomiske utgangspunktet for årets forhandlinger

I nasjonalbudsjettet for 2012 estimerte regjeringen en lønnsvekst på 4,0 % på årsbasis fra 2011 til 2012 og anslo samtidig reallønnsveksten til 2 ½ % på årsbasis (september 2011). Ulike samfunnsaktørers anslag for utviklingen i årslønnsveksten fra 2011 – 2012 lå på 4,2 %. Teknisk beregningsutvalg la frem sin foreløpige rapport 20.februar 2012 og endelige rapport 30. mars 2012. Samtidig kom flere aktører med sine anslag på de makroøkonomiske størrelsene for 2012 og fremover.

3.1.2.2 Lønnsdannelse

Fra 2003 frem til 2012 har det vært enighet i Regjeringens kontaktutvalg om at den samlede lønnsveksten som avtales sentralt og lokalt i konkurranseutsatt næringsliv, skal være normgivende for de rammer det forhandles om i de øvrige oppgjørene.

Sitat fra NOU 2003:20 Etter inntekstoppgjørene 2003:

Partene i arbeidslivet vil i forbindelse med mellomoppgjøret 2003:

Arbeide for å få lønnsveksten i Norge mer på linje med utviklingen hos våre handelspartnere. Oppgjøret i 2003 må derfor ta utgangspunkt i den delen av næringslivet som er utsatt for konkurranse fra utlandet. Den samlede lønnsveksten som avtales sentralt og lokalt for disse sektorene må være normgivende for de rammer som forhandles i de øvrige oppgjørene.

Samtidig er det viktig at det innenfor disse rammene gis rom for endringer i relative lønninger som sikrer et velfungerende arbeidsmarked og en rettferdig lønnsutvikling. Arbeidsgiversiden i privat og offentlig sektor vil aktivt arbeide for en lønnsvekst hos lederne i virksomhetene som ligger innenfor rammene for det øvrige arbeidslivet. I kraft av sine eierposisjoner i næringslivet vil en også fra statens side arbeide for en slik utvikling.

Prinsippet om et utvidet frontfag (arbeider og funksjonær vektet) med utgangspunkt i industrien i NHO-området har vært førende for oppgjøret i statlig sektor de ti siste årene.

3.1.2.3 Årets oppgjør/frontfaget

Årets oppgjør i industrien var forbundsvist. Fellesforbundet og Norsk Industri forhandlet Verkstedsoverenskomsten, Teknologi- og dataoverenskomsten, Nexansoverenskomsten og Teko-overenskomsten, som utgjorde årets frontfag. Verkstedsoverenskomsten er den mest dominerende med ca. 31 000 medlemmer. Byggfagene med ca 30 000 medlemmer var i år ikke omfattet av disse forhandlingene.

Opgjøret i frontfaget med sentrale tillegg og overheng, fikk en ramme på 2,15 % på årsbasis fra 2011 – 2012 mot 1,95 % på årsbasis fra 2009 – 2010. I tillegg til dette kommer en forventet lokal lønnsdannelse. Historisk sett er 2/3 – og opp mot 80 % – av samlet lønnsvekst for «industrioverenskomstene» kommet utenfor de sentrale oppgjørene. Gjennomsnittet av de lokale glidningen de siste fem årene har vært på 2,2 % på årsbasis.

Tradisjonelt har partene i staten lagt til grunn hva som skjer i frontfaget, samt vurdert andre etterfølgende oppgjør, etterslepet for statsansatte i forhold til industrien i NHO-området og de økonomiske utsiktene fremover.

Historisk sett har den økonomiske rammen for funksjonærene i industrien i NHO-området ligget høyere enn for arbeiderne i samme sektor. Lederlønnsutviklingen har ytterligere komplisert bildet.

Arbeidsstokken i staten har endret seg over tid, og hovedtyngdene av de ansatte er nå funksjonærer.

På denne bakgrunn mente Unio at det var all grunn til å tro at oppgjøret i staten burde ha en ramme på minst 4,3 % på årsbasis. Under forhandlingene var ikke staten uenige i at oppgjøret for industrioverenskomstene kunne gi en lønnsvekst fra 2011 – 2012 på 4,2 % på årsbasis.

3.1.2.4 Årets oppgjør i staten

Følgende sitat er hentet fra statens pressemelding fra lønnsoppgjøret:

Oppgjøret har en ramme på 3,97 prosent, i tillegg kommer resirkulerte midler på 0,1 prosent. Til sammen utgjør dette 4,07 prosent.

De resirkulerte midlene tas imidlertid ut pr. 1. september 2012 og utgjør bare 0,03 på årsbasis fra 2011 til 2012, noe som igjen gir en økonomisk ramme inkludert de resirkulerte midlene på 4,0 % på årsbasis.

Når staten samtidig hevder at den økonomiske rammen er på 4,07 % på årsbasis, mener Unio at det er skapt usikkerhet om rammens størrelse.

I Prop. 128 S (2011 – 2012) fastslås rammen på årets oppgjør i staten til en årslønnsvekst på om lag 3,97 % fra 2011 og 2012. I tillegg kommer en avsetning på 0,1 % pr dato (0,03 % på årsbasis, Unios merknad) i resirkulerte midler til lokale forhandlinger.

3.1.3 Temaer for tvistebehandling

3.1.3.1 Virkningstidspunkt

Unio er kjent med at Rikslønnsnemnda som hovedregel setter virkningstidspunktet for en tariffavtale etter en streik, til den dato streiken opphører. Felles for disse streikene er at de er avsluttet ved tvungen lønnsnemnd.

Dette er ingen absolutt hovedregel. Når det foreligger særlige grunner har Rikslønnsnemnda fraveket denne regelen. I 2006 ble Akademikernes streik avsluttet med tvungen lønnsnemnd, men de fikk virkningstidspunkt fra 1. mai 2006 etter behandling i Rikslønnsnemnda, (Rikslønnsnemndas kjennelser: sak 2/2006).

Unio mener at det foreligger slike særlige grunner i forbindelse med opphør av Unios streik i staten i 2012.

Unios streik ble avsluttet etter frivillig mekling, og ikke etter vedtak om tvungen lønnsnemnd.

Unio har vært i streik i staten sammen med LO stat og YS stat. Både LO stat og YS stat har fått virkningstidspunkt 1. mai 2012. LO stat og YS stat avsluttet streiken etter frivillig mekling 2. juni 2012. Unio avsluttet streiken 7. juni 2012. Det er kun fem dager som skiller disse datoene for opphør av streiken. Det ville medføre en urimelig forskjellsbehandling av de ansatte i staten dersom ansatte som har deltatt i samme streik, skal få forskjellig virkningstidspunkt for tariffavtalen.

Ut fra et likebehandlingsprinsipp mener Unio at ansatte i staten med medlemskap i Unio-forbund, må få samme virkningstidspunkt som de ansatte med medlemskap i forbund tilknyttet LO stat og YS stat.

Sitat fra Innst. 394 S (2011 – 2012):

Normalt ville ny lønn blitt gitt fra avslutningen av en streik. For medlemmene i LO Stat og YS Stat gis lønnsregulering likevel med virkning fra 1. mai 2012 fordi møteboken ikke omtaler virkningstidspunktet, og fordi oppgjøret er beregnet fra 1. mai 2012. For medlemmer i Unio vil virkningstidspunktet bli fastsatt av Rikslønnsnemnda.

Streiken mellom Oslo kommune og Unio og YS K ble avsluttet med frivillig mekling. Det fremgår av protokollen at virkningstidspunktet ble satt til 1. mai 2012.

3.1.3.2 Justeringsforhandlingene

Utgangspunktet for lønnsforhandlingene i staten var at alle de sentrale virkemidlene skulle tas i bruk: generelt tillegg, avsetninger til sentrale justeringsforhandlinger og lokale lønnsforhandlinger. Dette var sentralt i krav nr. 1 fra LO-stat, YS-stat og Unio.

Unio har konstatert at det ikke har vært mulig å få avsatt midler til en sentral justeringspott.

Derimot har det vært gjennomført noen sentrale justeringer i selve oppgjøret som blant annet har hatt til hensikt å gi oppgjøret en likelønnsprofil. Tiltakene hadde også til hensikt å treffe bredt. Et slikt tiltak var å gi ett lønnstrinn til alle på høyeste ansiennitet i alle lønnsrammer. Utover dette treffer ingen av de andre tiltakene Unios medlemsgrupper.

Unio hadde flere krav som ville ha blitt fremmet i en ordinær sentral justeringsforhandling. Enkelte av Unios medlemsgrupper har i særlig grad blitt hengende etter lønnsmessig. For disse gruppene er en sentral justering helt nødvendig.

Lønnsforholdene til presteskapet har vært et sentralt tema for Unio i mange tariffoppgjør. Prester har lang utdanning. Dette er arbeidstakere med særlig lang utdanning, med et stort ansvar og som i begrenset grad blir kompensert for ubekvem arbeidstid/overtid. I år har oppmerksomheten særlig vært rettet mot sokneprestene. Unio hadde foreslått en overføring av sokneprestene til ny lønnsramme 45 samt at de fikk et lønnstrinn i opprykk. Vi har beregnet kostnaden for ett lønnstrinn til alle i kode 0930 sokneprest til omlag 7,5 millioner på årsbasis.

Unio mener at det er behov for justeringsforhandlinger i det statlige tariffområdet. I denne sammenheng er det særlig nødvendig å justere lønnsramme 25 (LR25).

Etter årets oppgjør er differansen i minstelønnsattsene i KS og lønnen i alternativ 1 i LR 25, på sammenliknbare ansienniteter, mellom 50 – 70 tusen i LR25s disfavør. Vi mener at en slik forskjell i lønnsnivå krever en justering av LR 25. Vi siterer igjen fra TBU-rapporten i 2003:

Det må dessuten være rom for endringer i de relative lønnsnivåene for grupper som systematisk over tid har blitt hengende etter lønnsmessig.

Vi mener helt klart at denne gruppen med universitets- og høyskoleutdannede er blitt hengende etter lønnsmessig.

Vi har beregnet kostnadene av en slik justering til omlag 37,5 millioner på årsbasis.

Unios tiltak har en meget begrenset økonomisk ramme og vil ligge innenfor usikkerheten som ligger i anslaget for årets oppgjør.

3.2 STATEN V/ FAD

3.2.1 Innledning

3.2.1.1 Hvem omfattes av tvisten

Tvisten omfatter arbeidstakere i tjenestemannsorganisasjoner tilsluttet Unio som er fast eller midlertidig tilsatt, og som får sine lønns- og arbeidsvilkår fastsatt etter hovedtariffavtalen i staten. Embets- og tjenestemenn som er tatt ut av hovedtariffavtalen, får sine lønns- og arbeidsvilkår fastsatt administrativt i egen kontrakt og er ikke omfattet av tvisten.

Tvisten omfatter også tjenestemenn uten streikerett. Rikslønnsnemnda skal etter tjenestetvistloven § 26 a også avgjøre tvisten med bindende virkning for tjenestemenn og embetsmenn uten streikerett, når mekling ikke har ført fram.

3.2.1.2 Tvistens omfang

Grunnlaget for tvisten er de krav og tilbud som er fremkommet under forhandlingene og meklingene.

Slik staten oppfatter det, er tvistepunktene om Unio skal gis medhold i deres påstand pkt 2 og 3. Rikslønnsnemnda skal videre fastsette at hovedtariffavtalen i staten for 1. mai 2012 – 30. april 2014, som er inngått mellom staten og LO Stat, YS Stat og Akademikerne, skal gjelde i samsvar med Unios nedlagte påstand 1. Staten legger til grunn at Rikslønnsnemnda fastsetter virkningstidspunkt for Unios medlemmer på vanlig måte.

3.2.2 Beskrivelse av avtalesystem og parter

3.2.2.1 Det statlige tariffområdet

Det statlige tariffområdet omfatter embets- og tjenestemenn som er ansatt i statens tjeneste og som er omfattet av tjenestetvistloven § 1 dersom partene ikke har avtalt noe annet. I følge tjenestemannsregisteret pr. 1. oktober 2011 er det om lag 135 000 årsverk og om lag 146 000 ansatte i det statlige tariffområdet. Det er rundt

280 lokale forhandlingssteder. Det er stor ulikhet i antall årsverk i den enkelte virksomhet. Det kan variere fra noen få årsverk til over 15 000 årsverk i Forsvaret (Forsvarets militære organisasjon).

Staten har en bruttolønnsmasse pr. 31. desember 2011 på 65,4 mrd. kroner.

3.2.2.2 Sentrale parter i det statlige tariffområdet

FAD inngår på vegne av staten i hovedtariffavtaler med fire hovedsammenslutninger.

Staten som arbeidsgiverpart

Etter tjenestetvistloven § 31 er det Kongen med Stortingets samtykke, som inngår hovedtariffavtale på vegne av staten. Regjeringen gir statsministeren, finansministeren, arbeidsministeren, fornyings-, administrasjons- og kirkeministeren, kommunalministeren og kunnskapsministeren/ miljøvernministeren fullmakt til å gjennomføre tariffoppgjøret. Statens lønnsaker hører inn under FAD, som representerer staten i forhandlingene.

Staten som arbeidsgiverpart står i en særstilling fordi:

- tariffoppgjørene i staten omfattes av regjeringens inntektspolitikk. Gjennom inntektspolitikken har regjeringen et overordnet nasjonalt ansvar for lønnsutviklingen og sysselsettingen for hele arbeidslivet
- statlige virksomheters ansvarsområde fastsettes gjennom politiske vedtak og har et bredt spekter av oppgaver
- produksjon av tjenester, i det vesentlige, ikke omsettes i et marked.

Opgjøret i staten betraktes som såkalt "frontfag" i offentlig sektor (KS, Oslo kommune og Spekterområdet). Statens opptreden i forhandlingene, både med hensyn til å føre en ansvarlig inntektspolitikk og til selve gjennomføringen av forhandlingene, har en viktig "overslagseffekt" overfor andre aktører i arbeidsmarkedet. Det føres tilnærmet parallelle forhandlinger og meklingsprosesser innenfor offentlig sektor.

Hovedsammenslutningene

Følgende hovedsammenslutninger har pr. 1. januar 2012 forhandlingsrett etter tjenestetvistloven § 3:

- **LO Stat** som forhandler på vegne av ca. 43 400 medlemmer, fordelt på 14 forbund/foreninger.
- **YS Stat** som forhandler på vegne av ca. 26 000 medlemmer, fordelt på 14 forbund/foreninger.
- **Unio** som forhandler på vegne av ca. 30 200 medlemmer, fordelt på 10 forbund/foreninger.
- **Akademikerne** som forhandler på vegne av ca. 29 600 medlemmer, fordelt på 15 forbund/foreninger.

Om lag 88 prosent av statsansatte er organisert. Organisasjonstilknytningen er både horisontal og vertikal. LO Stat og YS Stat er såkalt vertikale organisasjoner, dvs. de opptar som medlemmer arbeidstakere i ulike yrkesgrupper med ulikt lønnsnivå. Unio og Akademikerne er mer avgrenset med hensyn til medlemmenes utdanning og profesjon. LO Stat og YS Stat vil derfor være interessert i hovedtariffavtaler som sikrer lønnsvilkårene for et bredere spekter yrkesgrupper enn de to øvrige hovedsammenslutningene.

LO Stat, YS Stat og Unio har siden lønnsoppgjøret i 2004 samarbeidet og fremmet felles krav overfor staten i tariffoppgjørene og ved forhandlinger om sentrale særavtaler. Disse tre hovedsammenslutningene representerer 77 prosent av de organiserte statsansatte. Akademikerne representerer 23 prosent av de organiserte statsansatte.

3.2.2.3 Statens lønns- og forhandlingssystem

Staten og tjenestemennenes forhandlingsberettigede organisasjoner har en gjensidig forhandlingsplikt etter tjenestetvistloven § 2. Loven gir hovedsammenslutningene en helt sentral rolle i de statlige tariffoppgjørene. Mellom staten og hovedsammenslutningene inngås hovedtariffavtaler som omfatter generelle lønns- og arbeidsvilkår, samt forhandlingsbestemmelser. Det er tariffavtalepartene som til enhver tid fastsetter hovedtariffavtalens virkeområde og innhold. Andre forhold reguleres mellom partene i sentrale og lokale særavtaler, se tjenestetvistloven § 11.

Gjeldende lønns- og forhandlingssystem ble innført i 1991. I prinsippet er det et enhetlig og fleksibelt normallønssystem. Systemet er basert på 2-årige hovedtariffavtaler, med gjensidig rett til å kreve forhandlinger for annet avtaleår (mellomoppgjør). Ved revisjon av hovedtariffavtalene er alle generelle spørsmål vedrørende lønns- og arbeidsvilkår gjenstand for forhandlinger. Ved mellomoppgjør har partene vært enige om at forhandlingene bare skal omhandle lønnsregulering. Andre krav kan tas opp dersom partene er enige.

Statens lønssystem består av lønnstrinn med faste kronebeløp i en hovedlønnstabell og en tilleggslønnstabell. Arbeidstakere i staten er ansatt i stillingskoder, enten i en lønnsramme med flere lønnstrinn etter ansiennitet og lønnsalternativer, eller direkte i et lønnstrinn i et lønnsspenn.

Forhandlingssystemet har tre virkemidler:

- generelle tillegg på lønnstabellene
- sentrale justeringer
- avsetninger til lokale forhandlinger

Partene kan bli enige om å benytte virkemidlene enkeltvis eller i kombinasjon. Partene kan også bli enige om ikke å ta i bruk ett eller flere virkemidler, eller andre virkemidler før og under forhandlingene eller meklingen.

Det generelle lønnstillegget på tabellen omfatter alle ansatte. Tillegget kan gis med ulik innretning (kronetillegg, prosentvis tillegg eller som en kombinasjon av disse). De sentrale justeringsforhandlingene omfatter endringer i de gjennomgående eller etatsvise lønnsplaner, samt lønnstrinnstillegg til enkelte

stillingsgruppers lønnsrammer eller lønsspenn. Avsetning til justeringsforhandlingene og lokale forhandlinger fastsettes av partene sentralt. Staten avgjør etter drøfting med hovedsammenslutningene hvor de lokale forhandlingene skal føres i departementsområdene.

Avsetningene til de økonomiske virkemidlene beregnes ut fra den samlede, totale lønsmassen i hele det statlige tariffområdet.

3.2.3 Forhandlingene med Unio

3.2.3.1 Oppsigelse av hovedtariffavtalen 2010-2012

I brev til Unio 24. januar 2012 sa FAD opp hovedtariffavtalen i staten med utløp 30. april 2012. Samtidig ble sentrale særavtaler, avledet av hovedtariffavtalen og andre særavtaler med samme utløpstid som hovedtariffavtalen, sagt opp. Med dette som grunnlag er det fritt opp til partene å fremme krav om hvilke tema som skal tas opp i forhandlingene.

I brev fra Unio til FAD 26. januar 2012, ble hovedtariffavtalen mellom staten og Unio sagt opp med utløp 30. april 2012.

Hovedtariffavtalen mellom staten og Unio var dermed lovlig sagt opp i henhold til tjenestetvistloven § 12 nr. 3.

3.2.3.2 Statens utgangspunkt for forhandlingene

Utgangspunkt for tariffoppgjøret er regjeringens generelle inntektspolitikk. Soria-Moria II-erklæringen fastsetter regjeringens mål om arbeid for alle, bærekraftig utvikling og mer rettferdig fordeling og styrking av velferdsordningene. Den norske modellen med universelle og godt utbygde velferdsordninger, og et nært samarbeid med og mellom partene i arbeidslivet, skal videreføres.

Regjeringen fører også en politikk hvor det er viktig og nødvendig med en sterk konkurranseutsatt sektor. En nedbygging av konkurranseutsatt næringsliv vil være uheldig for sysselsettingen, svekke distriktene og tappe landet for kompetanse. For å sikre at den samlede lønnsutviklingen blir tilpasset konkurranseutsatt sektor, er det viktig at denne sektoren inngår avtaler først, og at lønnsveksten i de andre sektorene tilpasses den økonomiske rammen i konkurranseutsatt sektor.

Hensynet til konkurranseutsatt sektor er en bærebjelke i frontfagmodellen. Partene i de enkelte avtaleområder skal selv avtale profil og innretning innenfor den disponible økonomiske rammen.

Grunnlaget for tariffoppgjørene skjer gjennom samarbeidet mellom regjeringen og arbeidslivets parter i Kontaktutvalget og Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene. Staten som arbeidsgiverpart deltar i begge fora. Dette samarbeidet danner grunnlaget for de kommende tariffoppgjørene også i statlig sektor.

Arbeidskraften er vår viktigste ressurs. I statlig sektor legges det derfor stor vekt på en inkluderende personalpolitikk, et godt lederskap, engasjerte og motiverte medarbeidere. Staten skal være en attraktiv arbeidsplass gjennom hele yrkeslivet. Den overordnede lønnspolitikken er forankret i den til enhver tid sittende

regjering, og i de resultater som forhandlingene mellom staten og hovedsammenslutningene resulterer i.

Staten må kunne rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft på alle nivåer. Lønn er ett av flere personalpolitiske virkemidler. Det er likevel en klar politisk målsetting at staten samlet sett ikke skal være lønnsledende i forhold til det øvrige arbeidsliv.

Ut fra disse hensyn har staten et overordnet mål om å komme fram til helhetlige og balanserte løsninger under tariffoppgjørene, hvor det er mange og ulike interesser som skal ivaretas.

3.2.3.3 Økonomiske forutsetninger for oppgjøret

De makroøkonomiske forutsetningene foran lønnsoppgjøret tok utgangspunkt i høy aktivitet og fortsatt fremgang i norsk økonomi. Samtidig er det stor uro i flere land i Europa og virkninger av den internasjonale krisen rammer flere land. Historiske lave renter og høyt press i oljesektoren trekker innenlandsk etterspørsel opp, mens store deler av den øvrige konkurranseutsatte industrien sliter med lav inntjening og lave ordretillanger.

Lønnsveksten i Norge har de siste årene vært langt høyere enn hos våre handelspartnere. Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene anslo, i sin hovedrapport fra juni 2012, at den gjennomsnittlige årslønnsveksten fra 2010 til 2011 var 4,2 prosent. Årslønnsveksten for ansatte i staten og i kommunene ble beregnet til henholdsvis 4,2 prosent i staten og 4,3 prosent i kommunene i 2011. I Spekter-bedrifter, utenom helseforetakene, ble lønnsveksten i 2011 beregnet til 4,1 prosent. I helseforetakene var lønnsveksten 4,0 prosent. Årslønnsveksten 2011 i NHO-bedrifter, ble beregnet til 4,4 prosent for industriarbeidere og til 4,7 prosent for industrifunksjonærer. Gjennomsnittlig årslønnsvekst for disse to gruppene under ett, ble beregnet til 4,6 prosent.

I perioden fra 2006-2011 har årslønnsveksten i staten vært 1 prosentpoeng høyere enn for de kommuneansatte, 2,3 prosentpoeng høyere enn for industriarbeidere og 0,7 prosentpoeng lavere enn for industrifunksjonærene. I NHO bedrifter i industrien har årslønnsveksten vært 0,7 prosentpoeng høyere enn i industrien sett under ett. I perioden 2001-2006 var lønnsveksten i staten om lag på linje med kommunesektoren, helseforetakene i Spekter og industrien i alt.

I statsbudsjettet for 2012 ble det lagt til grunn et anslag på 4 prosent årslønnsvekst fra 2011 til 2012. I revidert nasjonalbudsjett ble anslaget redusert til 3 $\frac{3}{4}$ prosent fra 2011 til 2012.

Det er ikke mulig å anslå samlede årslønnsvekstanslag hos våre handelspartnere, da flere av landene i Europa er i dype kriser. I flere land er det 0-vekst og oppsigelser/nedskjæringer i både privat og offentlig sektor. Beregningsutvalgets anslag på prisutviklingen fra 2011 til 2012 ble anslått til om lag 1 prosent.

Utfordringene foran årets lønnsoppgjør var på mange måter de samme som i de senere årene.

Høy aktivitet i deler av økonomien, kombinert med høy sysselsetting og lav ledighet, kan føre til et svært uheldig press på lønnsutviklingen.

Konkurransesevnen, når det gjelder kostnader og virksomheter som møter konkurranse fra utenlandske produsenter, må sette rammene for gjennomføring av inntektsoppgjørene. For å kunne opprettholde en konkurranseutsatt sektor av tilstrekkelig omfang, kan ikke lønnskostnadsveksten over tid ligge høyere i Norge enn hos våre handelspartnere. Fra statens side ble det lagt vekt på å gjennomføre et moderat lønnsoppgjør i samsvar med de inntektspolitiske målsettingene.

Oppgjørene i privat sektor (frontfagavtalene), Verkstedsoverenskomsten, Tekno-overenskomsten, Nexansoverenskomsten og Teknologi- og dataoverenskomsten, gir viktige rammer for de påfølgende oppgjørene, herunder også oppjøret i staten. Revisjonen av disse avtalene fant sin løsning i forbindelse med mekling. De avtalte tariff tilleggene og overhenget fra 2011 bidro til en årslønnsvekst fra 2011 til 2012 på 2,15 prosentpoeng før lønns glidning. I privat sektor er det stor usikkerhet rundt anslagene for lønns glidning både for industriarbeideren og industrifunksjonæren. Partene formidlet ikke noe anslag for lønns glidning etter avsluttet mekling.

3.2.3.4 Forhandlingene i det statlige tariffområdet

I møter før forhandlingene startet, ble statens personaldirektør og hovedsammenslutningenes ledere enige om prosessen rundt forhandlingene. Partene var enige om å redusere antallet formelle krav/tilbud og erstatte dette med sonderinger og skisser for å løse de utfordringene partene sto overfor i oppjøret.

Første krav/tilbud fra partene og endelig rapport fra partenes statistikk- og beregningsutvalg (SBU) ble utdelt i åpningsmøtet for forhandlingene 12. april 2012. SBU beregner årslønnsvekst, lønns glidning, overheng og beregningslønns masse i det statlige tariffområdet, basert på opplysninger fra tjenestemannsregisteret, med tellingstidspunkt 1. oktober.

I SBU ble årslønnsveksten fra 2010 til 2011 beregnet til 4,2 prosent og lønns glidningen ble beregnet til 0,7 prosent på årsbasis. Overhenget inn i 2012 ble beregnet til 1,1 prosent.

LO Stat, YS Stat og Unio fremmet felles krav under oppjøret. Innretningen på kravene er kort oppsummert:

LO Stat, YS Stat og Unio varslet at det ville bli krevd kompensasjon for et etterslep på minimum 0,6 prosentpoeng, som følge av at lønnsforskjellen mellom industrien (NHO) vektet og staten øker. Videre argumenterer de med at lønnsutviklingen for industrifunksjonærer må vektlegges høyere i staten, da opptil 90 prosent av de ansatte kan sammenlikne seg med denne gruppen. De fremmet konkrete krav om endringer i hovedtariffavtalens del 1 og 2 om forhandlingsbestemmelser, bl.a.:

- opprette et forhandlingsnivå på departementsnivå som kan forhandle særavtaler
- endringer i bestemmelser om lokale forhandlinger, samt omgjøring av bestemmelser fra dagens drøftingsbestemmelser til forhandlingsbestemmelser.

For øvrig krevde LO Stat, YS Stat og Unio at:

- hovedtariffavtalen også skal gjelde i utlandet

- arbeidstakere som har vært i foreldrepermisjon 6 mnd eller mer gis ett lønnstrinn
- det fastsettes en generell utvidelse av velferdsdager med lønn
- boliglån økes til inntil 2 mill kroner
- innleie blir regulert nærmere.

I de etterfølgende forhandlingene opprettholdt LO Stat, YS Stat og Unio sine krav om endringer i forhandlings- og fellesbestemmelsene, samt kom med økonomiske krav. Krav 2 fra LO Stat, YS Stat og Unio hadde en økonomisk ramme på om lag 5 % inklusive lønnsoverheng og glidning. Det økonomiske kravet hadde en høy avsetning til et generelt tillegg, en tilsvarende høy avsetning til sentrale justeringsforhandlinger og en mindre avsetning til lokale forhandlinger.

Akademikerne varslet at det ville bli fremmet krav om at lønnsutviklingen for akademikergrupper måtte heves. Staten vil i årene fremover trenge flere arbeidstakere med høyere akademisk utdanning. Innenfor flere av gruppene til Akademikerne er det allerede i dag underskudd på arbeidskraft. Akademikerne krevde også et nytt lønns- og forhandlingsystem. Dagens system er over 20 år gammelt. Det ble poengtert at dagens fokus på sentral lønnspolitikk ikke klarer å ivareta statens utfordringer, hvor krav til omstilling, fleksibilitet og brukernes forventninger til kvalitet øker.

I krav 2 fra Akademikerne ble det fremmet krav om en økonomisk ramme på 4,6 prosent hvor hele den disponible rammen legges til lokale forhandlinger.

Staten la i sitt første krav/tilbud til grunn at det gis generelle tillegg på hovedlønnstabellen, samt avsetninger til lokale forhandlinger og at eventuelle avsetninger til sentrale tiltak skulle avtales under forhandlingene. Det videre arbeidet med likelønn skulle også avtales under forhandlingene.

Etter den avtalte fremdriftsplanen for forhandlingene fremla staten en skisse til endringer i forhandlings- og fellesbestemmelsene til hovedsammenslutningslederne 19. april.

Staten fikk ikke lagt frem sitt tilbud/krav nr. 2, da hovedsammenslutningene samtidig som de la frem sine krav 2 den 26. april kl 11.00, brøt forhandlingene, fire dager før fristens utløp

Som det fremgår av partenes krav og tilbud, var det under forhandlingene/drøftingene liten utvikling og tilnærming mellom partene. Staten fikk ikke anledning til å gi sitt økonomiske tilbud, da hovedsammenslutningene allerede hadde brutt forhandlingene. Det var avtalt forhandlingsmøte 27. april, og det var også avtalt at staten da skulle legge frem sitt økonomiske tilbud.

Riksmekleren ble underrettet om bruddet, slik tjenestetvistloven § 4 foreskriver.

3.2.4 Mekling og streik

Meklingen mellom partene ble påbegynt 2. mai kl. 10.00. Det ble avtalt oppstartmøte og frist for meklingsavslutning den 23. mai kl 24.00

Meklingen i KS, Oslo kommune og staten foregikk tilnærmet parallelt med egne meklere for hver sektor.

Sentralt i meklingen mellom staten og hovedsammenslutningene var de økonomiske elementene, herunder profil og innretning.

Under meklingen ble det nedsatt to arbeidsgrupper som skulle levere rapporter på kostnadsberegninger av velferdstiltakene som hovedsammenslutningene har krevd endringer i. Det ble også nedsatt en tekstgruppe som skulle se på ordlyden i hovedtariffavtalen. Begge arbeidsgruppene leverte sine rapporter til riksmekler henholdsvis 8. mai og 16. mai.

Om morgenen 24. mai meddelte LO Stat, YS Stat og Unio til riksmekler at de tok sine medlemmer ut i streik uten at det forelå noe formelt meklingsforslag.

Den 31. mai kalte riksmekler inn partene som streiket samt Akademikerne til sonderinger. Partene møttes igjen 1. juni og riksmekler la frem meklingsforslag den 2. juni. LO Stat og YS Stat meddelte riksmekler at de ville anbefale det fremlagte forslaget og sende det til uravstemning. Staten og Akademikerne aksepterte forslaget.

LO Stat og YS Stat anbefalte forslaget og sendte det til uravstemning med svarfrist 22. juni. I LO Stat stemte 36 prosent av medlemmene ved uravstemningen. Av disse sa 90 prosent ja til det anbefalte forslaget. I YS Stat stemte 50 prosent av medlemmene. Av disse sa også 90 prosent ja til det anbefalte forslag.

Unio godtok ikke forslaget og fortsatte streiken.

På møte hos riksmekleren 7. juni 2012 ble partene enige om at sluttbehandlingen av tariffrevisjonen 2012 – statsoppgjøret mellom Unio og staten v/FAD, får sin endelige avgjørelse ved frivillig nemndbehandling hvor Rikslønnsnemnda er tvisteløsningsorgan.

3.2.5 Oversikt over krav og riksmeklers forslag

I det følgende er det utarbeidet en summarisk oversikt over hovedtrekkene i riksmeklerens forslag, statens tilbud/krav og hovedsammenslutningenes krav under forhandlingene:

Tema	Staten	Riksmeklers forslag 2. juni.	LO Stat, YS Stat og Unio siste krav 26. april .	Akademikerne siste krav 26. april
<i>Ramme på års-basis 2011-2012 inkl overheng på 1,1 % og anslag glidning på 0,5 %</i>	Se merknad	3,97 %	Omlag 5 %	4,6 %
<i>A-tabellen</i>		Pr. 1. mai 2012 gis: Ltr 1-18: utgår Ltr 19-55: kr 12 000 Ltr 56-98: 2,7 % Tabellen utvides med 3 nye trinn.	Generelt tillegg pr 1. mai 2,70 % med kombinasjon av kroner/prosent.	
<i>Sentrale</i>		0,42 % pr. dato av lønnsmassen til	1,9 % av lønnsmassen til sentrale justeringer pr 1.	Ingen midler avsettes til

Tema	Staten	Riksmeklers forslag 2. juni.	LO Stat, YS Stat og Unio siste krav 26. april .	Akademikerne siste krav 26. april
<i>justeringer/tiltak</i>		sentrale tiltak pr. 1. juli 2012.	juli.	sentrale justeringer.
<i>Lokale forhandlinger</i>		Avsetning på 1,0 % av lønsmassen til lokale forhandlinger pr. 1. september 2012, i tillegg 0,1 % i resirkulerte midler. Likelønn skal prioriteres.	0,95 % av lønsmassen til lokal forhandlinger. Likelønn skal prioriteres.	4,5 % pr 1. mai 2012.
<i>Begynnerlønn</i>		Begynnerlønn for de med høyere akademisk utdanning er ltr. 47.	Begynnerlønn de med høyere akademisk utdanning er ltr 47.	Begynnerlønn de med høyere akademisk utdanning på min kr 450 000.
<i>Mellomårsklausul</i>		Til protokollen: ”Utsiktene for lønnsutviklingen.... Partene er enige om å ha en gjennomgang av lønnsutviklingen.....og reflekteres i de tillegg som gis fra 1. mai 2013.	Etterslepskompensasjon på 0,6 % i ft arbeidere og funksjonærer i NHO-området, lønnsgapet mellom privat og statlig sektor for ansatte med høyere utdanning.	Generell bekymring om etterslep for arbeidstakere med høyere akademisk utdanning.
<i>Ulempetillegg Fellesbestem- melsene:</i>		Lør- og søndagstillegg økes til kr 40,-. Arbeidstakers bidrag til OU-midler settes til kr 300 pr år.	Nr. 3: skumringstillegg kr 10 økes til kr 15 . Nr. 4: lør-/søndagstillegg kr 37 økes til kr 55. Nr 5: hvilende vakt fra kr 4 til kr 5 og kr 8 til kr 10. Nr. 6: delt dagsverk kr 110 til kr 120,-. .	Nr. 1: Nattillegg økes til 50 % av timelønn. Nr. 3: Skumringstillegg 25 % pr arbeidet time. Nr. 4: Lørdag/søndagstillegg tillegg på 43 % pr arbeidstime.
<i>Boliglån</i>		1,7 mill kroner.	2,0 mill kroner.	3,0 mill kroner.
<i>Avsetning til kompetansmidler</i>		Avsetning på til sammen 31 mill kr.	Samlet avsetning 33 mill kroner.	Samlet avsetning 30 mill kroner.
<i>Protokolltilførsler etc</i>		HTA geografiske virkeområde Arbeid mot ufrivillig deltid Veiledning til SPH for bruk av velferdspermisjoner etter § 22 , herunder omsorg for nære pårørende.		

Merknad: Hovedsammenslutningene brøt forhandlingene før staten fikk lagt fram sitt økonomiske tilbud.

3.2.5 Arbeidsnedleggelse og frivillig lønnsnemnd

Totalt var ca. 7 000 medlemmer i LO Stat, YS Stat og Unio i streik fra 24. mai 2012. Virksomheter under Finansdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet ble hardest rammet. Under Finansdepartementet ble nærmere 2 100 arbeidstakere tatt ut i streik, hovedsakelig i skatteetaten. Under Justisdepartementet ble 1 800 arbeidstakere tatt ut i streik. Syv politidistrikt og flere fengsler ble rammet. Under Kunnskapsdepartementet ble nærmere 3 000 arbeidstakere tatt ut. Flere universiteter og høyskoler ble rammet, samt Meteorologisk Institutt.

Etter opptrapping av streiken var i underkant av 10 000 statsansatte i streik. LO Stat tok totalt ut om lag 4 600 medlemmer i streik. YS Stat tok ut om lag 1 840 medlemmer og Unio til sammen ca. 3 300 medlemmer. Den varslede opptrapping av streiken på ca. 300 medlemmer som Unio varslet 7. juni ble ikke gjennomført. Staten og Unio ble enige om å anmode Rikslønnsnemnda om å overta sluttbehandlingen av tariffrevisjonen 2012. Streiken ble avsluttet 7. juni 2012.

3.2.6 Stortingets behandling av lønnsoppgjøret

Stortinget vedtok enstemmig 14. juni 2012, at det med virkning fra 1. mai 2012 foretas regulering av lønningene mv. for arbeidstakere i det statlige tariffområdet som er medlemmer av LO Stat, YS Stat og Akademikerne, i samsvar med riksmeklerens møtebok 2. juni 2012, jf. St.prp. 128 S (2011-2012) og Innst. 394 S (2011-2012). Tilsvarende regulering ble vedtatt for embets- og tjenestemenn som ikke er medlemmer av organisasjoner som nevnt ovenfor, og som derfor ikke får sine lønns- og arbeidsvilkår fastsatt i hovedtariffavtale. Videre ga Stortinget FAD fullmakt til å kunne samtykke i at det foretas tilsvarende regulering for arbeidstakere som er medlemmer i Unio. Virkningstidspunktet for lønnsregulering fastsettes særskilt. Stortinget samtykket også i at Kongen på vegne av staten, kunne bringe tvister i forbindelse med tariffoppgjøret i staten 2012 inn for Rikslønnsnemnda i samsvar med forutsetningene i tjenestetvistloven § 31, annet ledd.

3.2.7 Kommentarer til krav og meklingsresultat

3.2.7.1 Økonomisk ramme

Det ble ikke formidlet en samlet økonomisk ramme i frontfaget. Partene (Norsk Industri og Fellesforbundet) opplyste at overheng og tariff tillegg utgjorde 2,15 % for industriarbeidere. I revidert nasjonalbudsjett endret regjeringen anslaget på årslønnsvekst fra 2011 til 2012 for hele arbeidslivet til 3 ¾ prosent. LO Stat, YS Stat og Unio opprettholdt sitt krav ved oppstarten av meklingen med en årslønnsvekstramme på om lag 5 prosent, og Akademikerne videreførte sitt krav på 4,6 prosent.

Hovedsammenslutningene la stor vekt på at den samlede lønnsveksten lokalt og sentralt for konkurranseutsatt næringsliv, målt ved lønnsutviklingen for arbeidere og funksjonærer i industrien i NHO-området, også skulle være utslagsgivende for rammene i tariffoppgjøret i staten. De opprettholdt sitt krav om kompensasjon for etterslep, samt at vektingen av arbeidere og funksjonærer i industrien må tilpasses

staten ved at man vektlegger 90 prosent på lønnsutviklingen for funksjonærene og 10 prosent på arbeiderne.

Det har lenge vært bred politisk enighet om at offentlig sektor ikke kan ha høyere lønnsvekst enn konkurranseutsatt sektor. Videre at staten ikke skal være lønnsledende. Samtidig må staten kunne rekruttere kritisk kompetanse. Statlige virksomheter må fortsatt kunne konkurrere om kvalifisert arbeidskraft på alle nivå. Statens behov kan likevel ikke føre til at privat sektor blir tappet for nødvendig arbeidskraft. En generell mangel på arbeidskraft må møtes med andre løsninger enn at sektorene overbyr hverandre. Dette vil kunne føre til en lite heldig lønns- og prisspiral.

Riksmeklerens forslag innebar en samlet økonomisk ramme på 3,97 prosent. I tillegg kommer 0,1 prosent pr dato i resirkulerte midler, som skal forhandles sammen med de lokale forhandlingene. Dette mener staten er i tråd med de inntektspolitiske rammene og innenfor en forsvarlig økonomisk ramme.

Som det fremkommer av oversikten under pkt 3.2.7.2, innebærer tariffoppgjøret en nivåheving pr dato gjennom 2012 på 4,16 prosent, eksklusiv lønnsglidning. Dersom anslått glidning på 0,5 prosent fordeles jevnt over året, vil lønnsnivået ved utgangen av 2012 være 4,66 prosent høyere enn ved inngangen til 2012.

Riksmeklerens forslag tok hensyn til alle organisasjoners krav, samtidig som det er foretatt en vurdering av oppgjøret i privat sektor. LO Stat, YS Stat, Akademikerne og staten har akseptert forslaget. Staten har ved sin aksept av Riksmeklerens forslag, balansert helt på grensen av de rammer som kunne legges til grunn ved dette oppgjøret.

3.2.7.2 Profil og innretning mv.

Den økonomiske rammen i riksmeklerens forslag har følgende profil og innretning:

Økonomisk ramme / %-vis endring

Dato	Virkemiddel/økonomisk element	Virkning pr dato	Virkning pr år
01.01	Overheng		1,10 %
01.05	Generelt tillegg (A-tabellen)	2,73 %	1,82 %
01.05	Fellesbestemmelser	0,015 %	0,01 %
01.07	Sentrale tiltak	0,417 %	0,21 %
01.09	Lokale forhandlinger	1,00 % *)	0,33 %
	Sum	4,16 %	3,47 %
	Anslag glidning 2012		0,5 %
	Sum inklusiv glidning		3,97 %

*) I tillegg tilkommer 0,1 prosent pr dato i resirkulerte midler, slik at samlet avsetning til lokale forhandlinger utgjør 1,1 prosent pr dato.

Det generelle tillegget ble innrettet som et prosentvis tillegg på 2,73 prosent, med et kronetillegg for de lavere/midlere lønnstrinnene (ltr 19- ltr 55) og et prosenttillegg på 2,70 prosent på de øvrige lønnstrinnene.

Partene ble hos riksmekler enige om avsetningen og den faktiske fordelingen til sentrale tiltak på 0,417 prosent. Det ble imidlertid poengtert fra Unio at disse midlene kunne vært avsatt til ordinære sentrale justeringer.

Avsetning til lokale forhandlinger, 1,0 prosent pr. dato i tillegg til 0,1 prosent i resirkulerte midler, er en avsetning som burde tilfredsstillende alle hovedsammenslutningene. Partene ble enige om at likelønn skal prioriteres.

Den økonomiske ramme og profil som partene godtok, med unntak av Unio, har en god balanse mellom virkemidlene og gir alle ansatte en meget god reallønnsvekst i 2012. Oppgjøret sikrer likelønn og lavlønn.

3.2.7.3 Nærmere om justeringer – Unios påstand 3

Partene ble under meklingen enige om sentrale tiltak (justeringer) innenfor en økonomisk ramme på 0,417 prosent pr dato. Disse midlene er brukt opp i sin helhet. Staten viser forøvrig til ARD 1999 side 16 flg.

3.2.7.4 Virkningsdato

Når det gjelder virkningstidspunktet for ny lønn for medlemmer tilknyttet Unio, fastsettes tidspunktet av Rikslønnsnemnda på vanlig måte. For den del av tvisten som behandles etter tjenestetvistloven § 26 a, dvs. embets- og tjenestemenn uten streikerett, vil staten i tråd med dom i Arbeidsretten 4. desember 1980, legge ned påstand om at virkningstidspunktene er de samme som følger av Riksmeklerens møtebok 2. juni 2012. Virkningstidspunktene for disse medlemmene vil derfor henholdsvis være 1. mai for hovedlønnstabellen og endringer i forhandlingsbestemmelser og fellesbestemmelser, 1. juli 2012 for resultatet fra de sentrale justeringer og 1. september 2012 for lokale forhandlinger.

4. RIKSLØNNSNEMNDAS MERKNADER

4.1 Nærmere om den aktuelle tvist

Rikslønnsnemnda finner helt innledningsvis at den vil knytte noen bemerkninger til den fremstilling som fremgår ovenfor i partenes respektive faktiske fremstillinger.

Mekling hos riksmekler pågikk i dagene 2., 3., 9., 11., 14., 15., 18., 21., 22. og 24. mai 2012. I møteboken for forhandlingene hos riksmekleren er det opplyst at ”arbeidstakerorganisasjonene ikke fant å kunne fortsette meklingen etter utløpstidspunkt kl. 2400”.

Dette er imidlertid – som det er uttalt under prosedyren for Rikslønnsnemnda – ”upresist og ikke korrekt”. På dette tidspunkt var det ikke klarlagt eller utarbeidet noe vedrørende de krav m.h.t innleie av arbeidskraft m.v. som organisasjonene hadde fremsatt i meklingen. Hovedorganisasjonene hadde således ikke noe å ta stilling til med unntak av hva staten hadde tilbudt m.h.t. økonomi. Nemnda kommer

tilbake til dette i forbindelse med spørsmålet om virkningstidspunkt for tariffavtalen for Unio.

Etter dette gikk Unio – sammen med LO Stat og YS Stat – ut i streik fra kl. 0600. Akademikerne – som var i tvungen mekling – brøt ikke meklingen.

Under den påfølgende frivillige mekling 1. og 2. juni deltok i tillegg til riksmekler kretsmekler Nils Dalseide. Partene har opplyst at sistnevnte da utarbeidet forslag til tekster vedrørende innleie, likelønn og reguleringsklausul for annet avtaleår – punkter som var uavklarte ved meklingens avslutning 24. mai. Sammen med en liten økning i økonomiske rammer og endring av økonomikomponentene fra staten bevirket dette at LO Stat og YS Stat aksepterte å sende forslaget til uravstemming med anbefaling – med svarfrist 22. juni s.å. kl. 1500. Det fremgår av den faktiske fremstilling i statens skriftlige innlegg at forslaget ble vedtatt med stort flertall fra de to nevnte hovedorganisasjoners medlemmer.

Arbeidsgiver aksepterte forslaget i møtet 2. juni, men Unio forkastet dette.

Unios begrunnelse for å forkaste riksmeklers forslag var:

- Den økonomiske rammen var ikke i tråd med det Unio forventer i det utvidede frontfaget. Unios hadde hele tiden understreket at frontfagets legitimitet ikke måtte svekkes med blant annet urealistiske anslag for industriens forventede lønnsvekst.
- Det var ikke satt av en pott til sentrale justeringsforhandlinger. De sentrale justeringene som staten la frem med virkning fra 1. juli imøtekom ikke Unios krav til likelønn og balansert og helhetlig opplegg som ville ivareta struktur og rekruteringsproblematikken i staten.
- Heller ikke kravet om ett lønnstrinn ved gjeninntreden etter svangerskapspermisjon ble imøtekommet. En innfrielse av dette kravet ville vært et viktig skritt i likelønnsarbeidet.
- Forslaget til lønnsantiklausul for de statsansatte i forhold til industrien (arbeiderne og funksjonærene vektet) var for svak og uklar, og ville ikke sikre de statsansatte en tilnærmet lik lønnsutvikling i tråd med det utvidede frontfaget.

Unio varslet utvidelse av streiken med virkning fra 7. juni s.å., hvorefter hovedorganisasjonen ble innkalt til ny frivillig mekling hos riksmekleren. Det fremgår ikke av møteboken at kretsmeklingsmann Nils Dalseide også var tilstede nevnte dag og meklet, men dette er opplyst under prosedyren for Rikslønnsnemnda. I meklingsmøtet ble det undertegnet slik Enighetsprotokoll:

”Partene er enige om at sluttbehandlingen av tariffrevisjonen 2012 – Statsoppgjøret mellom Unio og Staten v/ FAD får sin endelige avgjørelse ved frivillig nemndsbehandling hvor Rikslønnsnemnda er tvisteløsningsorgan.”

Under behandlingen i Rikslønnsnemnda er det avdekket stor uenighet mellom partene vedrørende de forutsetninger partene la til grunn for en slik avsluttende løsning av interessetvisten og hvilke forslag som ble fremsatt under disse

forhandlingene, særlig hva angår spørsmålet om virkningstidspunktet for nærværende tariffavtale.

Nærværende sak omfatter også tjenestemenn som ikke har adgang til å gå til arbeidsnedleggelse, og at meklingen ikke hadde ført frem. Det foreligger ingen redegjørelse fra riksmekler til Rikslønnsnemnda slik som foreskrevet i tjenestetvistloven § 26 a første ledd.

4.2 Sakens realitet

Tema for tvistebehandlingen er

- a) Justeringsforhandlingene
- b) Virkningstidpunktet for tariffavtalen

Ad justeringsforhandlingene

De sentrale virkemidler som står til partenes disposisjon under forhandlingene er generelt tillegg, avsetninger til sentrale justeringsforhandlinger og lokale forhandlinger.

Under meklingen fikk ikke Unio gjennomslag for å få avsatt ytterligere midler til en sentral justeringspott.

I oppgjøret har det vært gjennomført enkelte sentrale justeringer som har hatt til hensikt å gi oppgjøret en likelønnsprofil. Disse tiltak treffer således bredt, bl.a. ble det gitt ett lønnstrinn til alle på høyeste ansiennitet i alle lønnsrammer.

Rikslønnsnemndas nøytrale medlemmer ser behovet for bruk av justeringsoppgjør, nettopp for å utlikne lønnsnivåene for grupper som over tid er blitt hengende etter.

Bruk av avsetning til justeringer må imidlertid tilpasses den økonomiske ramme for oppgjøret og andre hensyn som gjør seg gjeldende. De nøytrale medlemmer vil fremholde at det tilbud som tre hovedorganisasjoner har akseptert innebærer en økonomisk ramme på 3,97 % (i tillegg skal det forhandles om 0,1 % i lokale forhandlinger (resirkulerte midler)) og en reallønnsøkning på 3 % i en økonomisk situasjon hvor det må vises måtehold.

Under behandlingen i nemnda er det reist spørsmål om nemndas kompetanse i tilknytning til justeringsoppgjør. Etter tjenestetvistloven § 29 er tvister om bl. a. justerings- og normeringskrav unntatt fra Rikslønnsnemndas kompetanse. Under meklingen ble det fra statens side fremsatt tilbud om en begrenset pott til justeringer. Unios krav om økning av denne potten vil således formelt sett kunne undergis behandling i nemnda, mens selve fordelingen – innretningen – av et justeringsoppgjør vil ligge under Statens lønnsutvalg. Det har vært hevdet at ingen tjenestemannsgruppe kan gå til mekling eller streik for å få løst slike tvistespørsmål, jf. tjenestetvistloven §§ 14 annet ledd og 30 annet ledd. Statens lønnsutvalg er i slike spørsmål kombinert meklings- og voldgiftsinstans med høy grad av sakkyndighet m.h.t. slike spørsmål og som har vist seg å være svært hensiktsmessig.

De nøytrale medlemmer samt medlemmet Jarnæs er blitt stående ved at Unios krav på dette punkt ikke kan tas til følge.

Medlemmet Johannessen viser til NOU 2001:14 Vårens vakreste eventyr (Stabelutvalget), hvor det på side 155, 1. spalte, uttales:

«Utvalget er av den oppfatning at selv om det i utgangspunktet ikke vil være hensiktsmessig at Rikslønnsnemnda skal behandle justerings- og normeringskrav, kan det være betenkelig å begrense nemndas formelle kompetanse i forhold til slike spørsmål.»

Videre er det på side 155, 2. spalte, tatt inn:

«Utvalget ønsker ikke å foreslå å lovfeste ytterligere begrensninger i Rikslønnsnemndas kompetanse.»

Medlemmet Johannessen viser videre til at Stabelutvalget slår fast at den kompetanse Rikslønnsnemnda anser at den har, skaper en viss grad av forutberegnelighet, men er ikke fastere enn at den i konkrete tvister kan fravikes dersom dette anes hensiktsmessig.

Twisten mellom staten og Unio ble brakt inn for Rikslønnsnemnda av partene i fellesskap, jf. tjenestetvistlovens § 26, frivillig voldgift. Medlemmet Johannessen vil i denne sammenheng vise til kjennelse, sak 2/1974 i tvisten mellom Norsk Sykepleierforbund og staten (som også var en frivillig voldgift) hvor justerings- og normeringskrav ble behandlet.

Justerings- og normeringskrav har tross alt ved årets hovedtariffoppgjør blitt tatt opp av partene både under forhandlingene, i meklingen og i den frivillige meklingen under streiken.

Medlemmet Johannessen mener derfor at kravet om lønn for sogneprester og stillinger innplassert i LR 25 kan tas til opp behandling av Rikslønnsnemnda.

De nøytrale medlemmene og Jarnæs viser til at i avtalen med de tre øvrige hovedorganisasjoner, er rammen fordelt. Det at det ble gitt nye lønnsrammer for enkelte grupper førte imidlertid ikke til at det ”fulgte med penger” i den sammenheng.

Disse medlemmer vil peke på at det fortsatt er muligheter lokalt for å rette opp eventuelle skjevheter, i det det er avsatt 1 % til lokale forhandlinger. I tillegg skal det forhandles om 0,1 % (i resirkulerte midler).

Disse medlemmer vil videre fremholde at en hovedsammenslutning – i dette tilfellet Unio – har krav på egen tariffavtale med staten. Det statlige tariffområdet har siden tjenestetvistlovens vedtakelse i 1958 vært et enhetlig og helhetlig lønns- og forhandlingssystem – og med likelydende hovedtariffavtaler siden lønns- og forhandlingssystemet ble innført i 1991.

Lønnstabeller, lønnsrammer, lønsspenn og inndeling av stillinger i lønnsplaner og koder er gjennomgående og de samme for alle ansatte uansett organisasjonstilhørighet. Hovedsammenslutningene er både vertikale og horisontale med medlemskonkurrans innenfor gruppene, slik at det er vanskelig å ha ulike hovedtariffavtaler for de respektive hovedsammenslutninger – noe som staten som arbeidsgiver ikke kan leve med, slik lønns- og forhandlingssystemet er i dag. De materielle vilkår må således være de samme for de ulike organisasjoner. Det vises for øvrig til ARD 1999 s. 16.

Etter dette konkluderer Rikslønnsnemndas flertall – de nøytrale medlemmer og medlemmet Jarnæs – med at Unio må gis samme resultat som de tre andre hovedsammenslutninger.

Når det gjelder slutningens utforming på dette punkt, blir resultatet at Unios krav ikke tas til følge og at den del av kravet som gjelder fordelingen av justeringskravet må avvises.

Ad virkningstidpunktet

Rikslønnsnemnda har i en rekke avgjørelser uttalt at det klare utgangspunkt etter en arbeidskonflikt er at det generelle tillegg gis fra tidspunktet for gjenopptakelse av arbeidet etter arbeidsnedleggelse, jf. blant annet uttalelse om praksis i kjennelser nr. 3 og 4/2002 samt sak nr. 2/2006.

I sistnevnte kjennelse er det fremholdt at det skal særlige grunner til for at ovennevnte praksis fravikes, hvilket ble gjort i nevnte avgjørelse samt i kjennelse i sak nr. 8/1986, hvor det var en helt ekstraordinær situasjon i forbindelse med et regjeringsskifte.

Samme prinsipp som nevnt ovenfor, nemlig tillegg med virkning fra gjenopptakelse av arbeidet, følges også i privat sektor.

I nærværende sak har Unio gjort gjeldende at det vil være usaklig om dets tilsluttede medlemmer får et annet virkningstidspunkt enn de øvrige hovedorganisasjoner, i det Unios streik bare varte fem dager lenger enn de øvriges og at staten gjennom avtale med disse fravek prinsippet om virkning for gjenopptakelse av arbeidet.

Det er videre anført at det foreligger særlige grunner for å fravike ovennevnte praksis.

I anledning dette spørsmålet skal det samme flertall som nevnt under punktet om justeringsforhandlingene fremholde:

Disse medlemmer kan ikke se at henvisningen til kjennelse i sak 2/2006 er treffende. I angjeldende saksforhold ble det i realiteten begått en saksbehandlingsfeil i forbindelse med gjenopptakelse av mekling uten tilkallelse av Akademikerne – etter at det fra statens side var stilt ytterligere penger til disposisjon. Akademikerne fikk således ikke anledning til å vurdere det nye tilbud fra statens side på linje med de andre hovedorganisasjonene.

Flertallet i Rikslønnsnemnda – herunder de tre nøytrale medlemmer – var av den formening at Akademikerne ville ha godtatt det samme tilbud som de øvrige hovedorganisasjoner fikk dersom Akademikerne hadde blitt tilkalt til den gjenopptatte meklingen. Det forelå således særlige grunner for å stille Akademikerne på lik linje med de andre hovedorganisasjonene.

Nemndas faste medlem fra LO mente at det ikke var tilstrekkelig til at ”særlige grunner” forelå.

I tilknytning til nærværende saksforhold skal flertallet fremholde:

Som nevnt under punkt 4.1 kan det kanskje sees som unnskyldelig at hovedorganisasjonene brøt forhandlingene før noen av kravene om innleie,

likelønn og regulering av annet avtaleår var klarlagt og vurdert med utarbeidelse av forslag til tekster etter flere dagers mekling. Organisasjonene hadde på dette tidspunkt ikke fått presentert noe som de kunne ta stilling til.

Under den frivillige meklingen 1. og 2. juni ble det som nevnt innledningsvis utarbeidet forslag til tekster på disse for organisasjonene viktige punkt, hvorefter LO Stat og YS Stat aksepterte å legge de nevnte tekster og statens nye justerte tilbud m.h.t. økonomikomponentene ut til uravstemming med forslag om godtakelse.

Unio hadde samme muligheten som de to andre, men valgte likevel å forkaste det detaljerte forslaget og fortsatte deretter streiken.

På tidspunktet LO Stat og YS Stat godtok statens tilbud sto det for øvrig partene fritt å avtale virkningstidpunkt. Det er ingen grunn til at Unio ikke ville fått samme virkningstidpunkt dersom hovedorganisasjonen hadde akseptert statens tilbud 2. juni.

Ved sin beslutning om å fortsette streiken 2. juni, forsøkte Unio å oppnå mer hos arbeidsgiver enn hva de øvrige hadde godtatt.

I den foreliggende situasjon kan det vanskelig sies at staten har forskjellsbehandlet hovedorganisasjonene.

Etter behandlingen i Rikslønnsnemnda kan det fastslås at Unio ikke har oppnådd noe ved den fortsatte streik.

Det er da naturlig at Unio må ta konsekvensen av sin handlemåte, hvorefter hovedregelen i praksis om at virkningstidpunktet settes til gjenopptakelse av arbeidet legges til grunn.

Flertallet har for øvrig festet seg ved at staten ikke har gitt sin tilslutning til Unios påstand m.h.t. virkningstidpunktet, men har nedlagt påstand om at dette fastsettes av Rikslønnsnemnda.

At tvistesaken fikk sin løsning gjennom avtale om frivillig nemnd med Rikslønnsnemnda som tvisteløsningsorgan, kan heller ikke føre til at virkningstidpunktet settes til 1. mai 2012. Med den opptrapping av streiken som Unio la opp til med virkning fra 7. juni, fremtrådte forannevnte løsning som et alternativ til tvungen lønnsnemnd.

Det må nevnes at både lønnsnemndsloven fra 1952 og 2012 har som sin hovedregel at nemnda skal benyttes ved en frivillig løsning – samtidig som den også benyttes som tvisteløser ved tvungen lønnsnemnd. Loven har for øvrig ingen regler for tvungen lønnsnemnd – noe som avgjøres i det konkrete tilfellet enten ved særskilt lov eller provisorisk anordning, alt etter hvorvidt Stortinget er samlet eller ikke.

Når det gjelder Unios påstand pkt. 4, tas denne heller ikke til følge. Det ligger implisitt i slutningens pkt. 2 at virkningstidpunktet for Unios tariffavtale gjelder Hovedtariffavtalen m/ vedlegg – dvs. også lønnsplaner.

Etter dette blir flertallets konklusjon at statens påstand under den muntlige forhandling for nemnda, i hovedsak blir å ta til følge.

Medlemmet Johannessen vil vise til at LO Stat, YS Stat og Unio gikk inn i frivillig mekling under den forutsetning at avtalen skulle gjøres gjeldende fra 1. mai.

Både LO Stat og YS Stat fikk etter streiken det generelle tillegget fra 1. mai.

Ut fra prinsippet om likebehandling, likelydende hovedtariffavtaler og at FAD og Unio i fellesskap brakte tvisten inn for frivillig nemnd, mener medlemmet Johannessen at det er uforståelig at ikke også Unio tilstås det generelle tillegget fra 1. mai.

Medlemmet Johannessen vil vise til at riksmekleren tok initiativ til frivillig mekling, som resulterte i en enighet om å behandle tvisten i frivillig nemnd.

Medlemmet Johannessen konstaterer at flertallet i Rikslønnsnemnda heller velger å straffe bruken av et lovlig kampmiddel enn å vektlegge den frivillige prosessen som er en klar parallell til løsningen for de to andre hovedsammenslutningene.

For øvrig viser medlemmet Johannessen til – og stemmer for – Unios påstander.

Nemndas medlemmer med uttalerett – Tone Rønoldtangen LO Stat og Merethe Foss Liverud FAD –har ikke noe å bemerke:

III SLUTNING

1. Unios påstand i pkt. 3 med hensyn til krav om justeringer tas ikke til følge. Den del av kravet som refererer seg til at Rikslønnsnemnda skal behandle innretningen på et justeringskrav, avvises.
2. Hovedtariffavtalen 1. mai 2012 – 30. april 2014 m/ vedlegg – inkludert møtebok fra riksmekler - mellom staten v/ Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet på den ene side og LO Stat, YS Stat og Akademikerne på den annen side gjøres gjeldende for Unio.
3. Virkningstidspunktet fastsetts til tidspunktet for gjenopptakelse av arbeidet for de av Unios tilsluttede medlemmer som ikke omfattes av tjenestetvistloven § 26 a.
4. Virkningstidspunktet for de av Unios tilsluttede medlemmer som omfattes av tjenestetvistloven § 26 a settes til 1. mai 2012.
5. Unios påstand i pkt. 4 tas ikke til følge.

Stein Husby
Stein Husby

Steinar Strøm
Steinar Strøm

Anne-Britt Evensen Norum
Anne-Britt Evensen Norum

Arne Johannessen
Arne Johannessen

Grete Antonie Jarnæs
Grete Antonie Jarnæs

Ikke stemmeberettigede medlemmer:

Tone Rønoldtangen
Tone Rønoldtangen

Merethe Foss Liverud
Merethe Foss Liverud